

MATN PROTSESSORI BILAN ISHLASH MAVZUSINI O'QITISH METODIKASI

Mamatova Zilolaxon Xabibulloxonovna

Farg'ona davlat universiteti dotsenti,
pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

E-mail: mamatova.zilolakhon@gmail.com

ORCID ID [0009-0009-9247-3510](https://orcid.org/0009-0009-9247-3510)

Raxmatullayeva Mashxura Qudratillo

qizi

Farg'ona davlat unversiteti 4-kurs talabasi

E-mail: raxmatullayevam750@gmail.com

Annotatsiya: Maqolada zamonaviy matn protsessorlarining (word processors) ilmiy asoslari, funksional imkoniyatlari, algoritmik tuzilishi hamda o'quv va amaliy jarayonlardagi ahamiyati yoritilgan. Matn protsessorlari bilan ishlashning texnologik, metodik va kognitiv jihatlarini chuqur tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: *matn protsessori, formatlash, tahrirlash, elektron hujjat, kompyuter lingvistika, algoritm, texnologiya.*

Аннотация: В статье рассматриваются научные основы, функциональные возможности, алгоритмическая структура и значение современных текстовых процессоров в образовательном и практическом процессах. Подробно анализируются технологические, методические и когнитивные аспекты работы с текстовыми процессорами.

Ключевые слова: *текстовый процессор, форматирование, редактирование, электронный документ, компьютерная лингвистика, алгоритм, технология.*

Abstract: The article covers the scientific foundations, functional capabilities, algorithmic structure, and importance of modern word processors in educational and

practical processes. The technological, methodological, and cognitive aspects of working with word processors are analyzed in depth.

Keywords: *word processor, formatting, editing, electronic document, computational linguistics, algorithm, technology.*

Matn protsessorlari tarixi. 1960-yillarning oxiriga kelib IBM MT/ST (magnit lenta/Selectric yozuv mashinasi). Bu model edi IBM Selectric 1961 yildagi yozuv mashinkasi, lekin u o'z stoliga o'rnatilgan bo'lib, magnit lentani yozib olish va ijro etish moslamalari bilan birga boshqaruv elementlari va elektr o'rni banki bilan birlashtirilgan. MT / ST avtomatlashtirilgan so'zni o'rash, lekin uning ekrani yo'q edi. Ushbu qurilma foydalanuvchiga boshqa lentaga yozilgan matnni qayta yozishga imkon berdi, shuningdek, foydalanuvchi hujjatni tahrirlash yoki nusxasini olish uchun lentani boshqa shaxsga yuborishi mumkin degan ma'noda cheklangan hamkorlikka imkon berdi. Bu so'zlarni qayta ishlash sanoati uchun inqilob edi. 1969 yilda lentalar magnit kartalar bilan almashtirildi. Ushbu xotira kartalari foydalanuvchilarning ishlarini o'qish va yozib olish imkoniyatiga ega bo'lgan MT/ST bilan birga keladigan qo'shimcha qurilmaga joylashtirildi. 1960-70-yillar davomida so'zlarni qayta ishlash asta-sekin ulug'lana boshladi yozuv mashinalari bir nechta yangiliklarni ishlab chiqish bilan to'liq kompyuterga asoslangan (garchi faqat bitta maqsadli apparat bilan) bo'lish uchun elektron xususiyatlar bilan to'ldirilgan. Shaxsiy kompyuter (kompyuter) kelishidan oldin IBM floppi ishlab chiqardi. 1970-yillarda CRT ekranlarida hujjatlarni namoyish qilish va tahrirlashga imkon beradigan birinchi to'g'ri so'zlarni qayta ishlash tizimlari paydo bo'ldi. Ushbu davrda ushbu dastlabki mustaqil so'zlarni qayta ishlash tizimlari bir nechta kashshof kompaniyalar tomonidan ishlab chiqilgan, qurilgan va sotilgan. Linolex Systems 1970 yilda Jeyms Linkoln va Robert Oleksiak tomonidan tashkil etilgan. Linolex o'z texnologiyasini mikroprotsessorlar, floppi drayvlar va dasturiy ta'minotga asoslangan. Bu so'zlarni qayta ishlash korxonalarida qo'llash uchun kompyuterga asoslangan tizim edi va u o'z savdo kuchlari orqali tizimlarni sotdi. 500 dan ortiq saytlarda o'rnatilgan tizimlar bazasi bilan Linolex Systems 3 million dona 1975 yilda Apple

computer chiqarilishidan bir yil oldin sotilgan. O'sha paytda Lexitron korporatsiyasi so'zlarni qayta ishlashga bag'ishlangan bir qator mikrokompyuterlarni ham ishlab chiqardi. Matnni qayta ishlashning dastlabki qabul qiluvchilaridan yana biri edi Vydec, 1973 yilda yaratilgan birinchi zamonaviy matn protsessori "Vydec so'zlarni qayta ishlash tizimi". Unda tarkibni disketa orqali almashish va uni chop etish qobiliyati kabi bir nechta funktsiyalar mavjud edi. Vydec so'z ishlash tizimi uchun sotilgan \$ 12,000 vaqtda, (haqida \$ 60,000 inflyatsiya uchun o'rnatildi). Redactron korporatsiyasi (tomonidan tashkil etilgan Evelin Berezin 1969 yilda) tahrirlash tizimlarini ishlab chiqdi va ishlab chiqardi, shu jumladan yozuv mashinalari, kasseta va karta birliklarini tuzatish/tahrirlash va oxir-oqibat matn protsessori ma'lumotlar kotibi. Burrouz korporatsiyasi Redaktronni 1976 yilda sotib olgan. Vang laboratories tomonidan CRT asosidagi tizim 1970-yillar va 1980-yillarning boshlarida eng mashhur tizimlardan biriga aylandi. Vang tizimi CRT ekranida matnni namoyish etdi va bugungi kunda ma'lum bo'lgan matn protsessorlarining deyarli barcha asosiy xususiyatlarini o'zida mujassam etdi. Dastlabki kompyuterlashtirilgan matn protsessorlari tizimlari ko'pincha qimmat va ulardan foydalanish qiyin bo'lgan (ya'ni 1960-yillarning kompyuter meynframlari singari), Vang tizimi haqiqiy ofis mashinasi bo'lib, o'rta yuridik firmalar kabi tashkilotlar uchun arzon va kotibiyat xodimlari tomonidan osonlikcha o'zlashtirilib, boshqarilgan.

Matn protsessori-bu matn, kompozitsiya, tahrirlash, formatlash va bosib chiqarish uchun elektron qurilma (keyinchalik kompyuter dasturiy ta'minot). Matn protsessori 1960-yillarda ishlab chiqilgan, klaviatura matnini kiritish va bosib chiqarish funktsiyalarini birlashtirgan mustaqil ofis mashinasi edi elektr yozuv mashinasi yozish moslamasi bilan lenta yoki floppi (Vang mashinasi tomonidan ishlatilganidek) matnni tahrirlash uchun oddiy maxsus kompyuter protsessori bilan. xususiyatlar va dizaynlar ishlab chiqaruvchilar va modellar orasida turlicha bo'lishiga qaramay va texnologiya rivojlangan sari yangi xususiyatlar qo'shilgan bo'lsa-da, birinchi matn protsessorlari odatda monoxrom displey va hujjatlarni xotira kartalari yoki disketalarda saqlash qobiliyatiga ega edi. Keyinchalik modellar imlo

tekshiruvi dasturlari va yaxshilangan formatlash imkoniyatlari kabi yangiliklarni taqdim etdi.

Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi matn bilan ishlash jarayonini tubdan o'zgartirdi. Matn protsessorlari (word processors) — elektron hujjatlar yaratish, tahrirlash, formatlash va saqlashga mo'ljallangan dasturiy vositalar bo'lib, ular insonning kognitiv faoliyati, mehnat samaradorligi va axborot oqimini boshqarishda muhim rol o'ynaydi. Ilmiy nuqtayi nazardan matn protsessorlari **algoritmik tahrirlash tizimi, strukturaviy hujjat modeli va interaktiv interfeys** kabi komponentlar asosida faoliyat yuritadi.

Matnning kompyuter modeli

Matn protsessorlari oddiy matn muharrirlaridan farqli ravishda matnni **strukturaviy modellar** asosida tashkil qiladi. Hujjat matni:

- belgilar oqimi,
- paragraflar,
- sarlavhalar,
- obyektlar (rasm, jadval, grafik),

ko'rinishida daraxt modelida saqlanadi. Bu usul tahrirlash va formatlash jarayonlarini aniq algoritmlar asosida boshqarish imkonini beradi.

Zamonaviy matn protsessorlari imlo tekshiruvi (spell checking), grammatik tahlil (grammar checking), stilistik tahlil, matn bo'yicha taklif generatorlari kabi modullar integratsiyalashgan. Bu tizimlar kompyuter lingvistika, morfologik tahlil va sun'iy intellekt modellari asosida faoliyat yuritadi. Matn protsessorlari imkoniyatlari satrlar oralig'i, abzas chetlari, sahifa parametrlari, shrift tanlash, o'lcham va rang bilan ishlash hamda stil va shablonlar bilan ishlashdan iborat.

Yapon matn protsessor qurilmalari.

Yaponiyada, yapon yozuv tizimiga ega yozuv mashinalari korxonalar va hukumatlar uchun ishlatilgan bo'lsa ham, ular mutaxassislar bilan cheklangan va turli xil belgilar tufayli maxsus ko'nikmalarni talab qilgan, kompyuterga asoslangan qurilmalar bozorga chiqqunga qadar. Yapon yozuv mashinalari operatoridan har bir belgini 1000 dan ortiq turdagi sluglar tartibidan alohida qidirishni va olishni talab qildi. Operatsiya murakkab va katta mahorat talab qildi. Shu sababli, mimeografiya matn protsessorlari ixtiro qilinishidan oldin yozuv mashinalari o'rniga kichik hajmdagi bosib chiqarish uchun keng qo'llanilgan. Lotin alifbosidan foydalanadigan mamlakatlarda matn protsessorlarini ishlab chiqish nisbatan oson edi, chunki matnni qayta ishlash uchun faqat alfanumerik belgilar va bir nechta belgilar kerak edi. Biroq, lotin alifbosidagi mamlakatlarda yozuv mashinalari amaliy ehtiyojlar uchun allaqachon etarli bo'lganligi sababli, qimmat maxsus matn protsessorlariga talab cheklangan edi. Natijada, ko'plab foydalanuvchilar qisqa vaqt ichida shaxsiy kompyuterlarda (shaxsiy kompyuterlarda) to'g'ridan-to'g'ri yozuv mashinkalaridan so'zlarni qayta ishlash dasturiga o'tdilar va maxsus matn protsessorlari keng qo'llanilishiga erishmadilar. Aksincha, Yaponiya alifboga qaraganda ancha murakkab belgilarni bosib chiqarish va kanji kiritish usullarini ishlab chiqish kabi muammolarga duch keldi, bu esa rivojlanishni qiyinlashtirdi. Biroq, Yapon matn protsessorlari paydo bo'lgandan so'ng, ular tezda qabul qilindi. Natijada, 20-asrda Yaponiyada o'tish ko'pincha to'g'ridan—to'g'ri qo'l yozuvi va mimeografiyadan maxsus matn protsessorlariga, so'ngra shaxsiy kompyuterlarda matnni qayta ishlash dasturlariga-yozuv mashinkasidan foydalanish bosqichidan o'tmasdan davom etdi.

O'sha paytda shaxsiy kompyuterlar tarqala boshlagan bo'lsa-da, maxsus matn protsessorlari shaxsiy kompyuterlarga nisbatan ma'lum afzalliklarni saqlab qolishdi (ishlaydigan so'zlarni qayta ishlash dasturi) Yaponiyada va bir muncha vaqt ular tijorat maqsadlarida hayotiy bo'lib qolishdi. Maxsus so'z protsessorlari" hammasi " deb nomlangan mahsulotlar edi. Xususan, chiqish (bosib chiqarish) bilan bog'liq holda, o'sha paytda kompyuter printerlari uchun kanji bilan ishlash texnik jihatdan qiyin va qimmat bo'lgan, matn protsessorlari esa mashinaning chiqish xususiyatlari uchun optimallashtirilgan o'rnatilgan printerlar bilan jihozlangan. Shaxsiy kompyuterda tizimni yuklash va keyin so'zlarni qayta ishlash dasturini ishga tushirish kerak edi, ammo aksariyat maxsus matn protsessorlari foydalanuvchilarga quvvatni yoqgandan so'ng darhol yozishni boshlashga imkon berdi. [JIS klaviatura](#) sxemalaridan tashqari, ba'zi modellar taklif qildi gojikkatta maketlar (standart asosida Gojikkatta [yaponcha](#) bo'g'in tartibi), bu yangi boshlanuvchilar uchun kalitlarni topishni osonlashtiradi. Fujitsu modellari, shuningdek, ilg'or foydalanuvchilar uchun mo'ljallangan [Thumb-shift](#) maketlarini ham o'z ichiga olgan. Hozirda kompyuterda so'zlarni qayta ishlash dasturida standart bo'lgan ko'plab xususiyatlar-kana—to-kanji konversiyasi, foydalanuvchi lug'atini ro'yxatdan o'tkazish, [maxsus belgilar](#) yaratish,

sozlanishi shrift o'lchamlari, bir nechta shrift tanlovi va kengaytiriladigan [kontur shriftlari](#) ([bitmap shriftlari](#) o'rniga)-dastlab maxsus matn protsessorlarida ishlab chiqilgan va takomillashtirilgan. 1980-yillarda iste'molchilarga yo'naltirilgan mahsulotlar tendentsiyasidan alohida, biznesda foydalanish uchun kanji-qayta ishlash imkoniyatlari bilan jihozlangan ish stantsiyalari paydo bo'la boshladi. Ushbu mashinalar nafaqat shaxsiy matn protsessorlarining funktsiyalarini, balki turli xil matn terish xususiyatlarini ham o'z ichiga olgan. Ularning aksariyati kompaniyalarda hujjatlarni ishlab chiqarish uchun fototypesetting tizimlari sifatida ishlatilgan va shu bilan shaxsiy matn protsessorlaridan boshqacha yo'l tutgan. Shu bilan birga, shaxsiy kompyuterlar kanji [rom](#)-lari bilan jihozlana boshladi, bu kanji-ni hatto [BASIC](#)-da ham ishlatishga imkon berdi, bu o'sha paytda operatsion tizim sifatida ham xizmat qilgan. Keyinchalik so'zlarni qayta ishlashning arzon dasturlari va printerlari paydo bo'ldi. Keyinchalik, [kompyuter / AT](#)-mos keladigan mashinalar—asosiy shaxsiy kompyuterlar-kanji romlarisiz kanji ishlov berish bilan ishlashga qodir bo'ldi, bu esa o'z navbatida shaxsiy kompyuterlarning tarqalishini tezlashtirdi. 1988 yilda Yapon elektronika jurnali [Dime\[ja\]](#) yapon ishlab chiqaruvchilariga so'rovlar yubordi (NEC, Canon, Sharp, Toshiba, Fujitsu va [Matsushita Electric](#)), "kelajakda so'z protsessorlari yo'qoladimi?", maxsus matn protsessorlari va shaxsiy kompyuterlar o'rtasidagi munosabatlar haqida. Barcha kompaniyalar ikkalasi "birga yashaydi" yoki "mavjud bo'lishda davom etadi"deb javob berishdi. Shaxsiy kompyuterlarni ishlab chiqaradigan NEC, hatto yo'q bo'lib ketsa ham, apparat umumiyligi tufayli vaziyat shunchaki nomning o'zgarishiga olib keladi. 1990-yillarga kirib, ba'zi modellar monoxromdan rangli LCD displeylarga o'tdi, ammo bag'ishlangan so'z protsessorlari shaxsiy kompyuterlar va so'zlarni qayta ishlash dasturlarining pasayishi, shuningdek arzon, yuqori samarali kompyuter printerlarining paydo bo'lishi tufayli bozor ulushini asta-sekin yo'qotdi. Maxsus matn protsessorlarining tobora ommalashib

borayotgan [Internetga](#) kirish qobiliyatining pastligi talabni yanada zaiflashtirdi. Yuklar birlik hajmi bo'yicha 1989 yilda va sotish qiymati bo'yicha 1991 yilda avjiga chiqdi, keyin barqaror ravishda pasayib ketdi. Maxsus so'z protsessorlarining maishiy kirib borishi ham 1998 yilda avjiga chiqdi, shundan keyingina keskin tushib ketdi. Va nihoyat, 1999 yilda kompyuter sotuvi maxsus matn protsessorlaridan oshib ketdi. 2000 yil fevral oyida Sharp [Shoin\[ja\]](#) seriyali modelini e'lon qildi VD-CP2, bu Yaponiyada bag'ishlangan so'z protsessorining so'nggi yangi chiqarilishi bo'lib chiqdi. 2003 yil sentyabr oyida ushbu modelni ishlab chiqarish VD-VP va VD-MF01 bilan birgalikda to'xtatildi va barcha kompaniyalar tomonidan maxsus so'z protsessorlarini ishlab chiqarish tugadi. Korxonalar ichida ham hujjatlarni yaratish umumiy maqsadli biznes dasturlari va sotuvda mavjud bo'lgan printerlar bilan almashtirildi va Yaponcha maxsus so'z protsessori voqea joyidan g'oyib bo'ldi. Ko'pgina kompaniyalar uchun maxsus matn protsessorlarida yaratilgan hujjatlarning katta arxivini shaxsiy kompyuterlarga qanday o'tkazish masalasi katta muammoga aylandi. Maxsus mashinalar har bir ishlab chiqaruvchi tomonidan ishlab chiqilgan mulkiy usullardan foydalangan holda boshqariladigan chiziqlar va [yoqut xarakteri \(furigana\)](#) kabi elementlarni boshqargan. Garchi ba'zi kompyuter dasturlari konversiya xususiyatlarini o'z ichiga olgan bo'lsa-da, boshqariladigan chiziqlar, noyob piktogrammalar va turli xil brendlarning belgilarini o'zgartirib bo'lmadi. Hatto bitta ishlab chiqaruvchi ichida ham funktsiyalar diversifikatsiya qilinganligi sababli qayta ishlash usullari o'zgargan, shuning uchun ko'p hollarda eng yaxshisi asosiy matnni o'zi konvertatsiya qilish edi. Natijada, so'z protsessorlarining yo'q qilinishi bilan ishlab chiqaruvchilarga shaxsiy kompyuterlarda takrorlanuvchanlikni yaxshilaydigan va ma'lumotlar migratsiyasini osonlashtiradigan dasturiy ta'minotni ishlab chiqish taklif qilindi. Ushbu vositalar mukammal tiklanishni kafolatlamagan bo'lsa-da, ular tarkibni

oqilona darajada ko'paytirishga muvaffaq bo'lishdi va o'z maqsadlariga xizmat qilishdi.

Maxsus so'z protsessorlari sodiq izdoshlarini saqlab qolishdi va bir vaqtning o'zida ikkinchi qo'l bozorida narxlar ko'tarildi. 21-asrga kelib, ular holatidan qat'i nazar, har kuni [onlayn auktsionlarda](#) sotilishda davom etishdi. Bag'ishlangan so'z protsessor davom qo'llab-quvvatlash uchun sabablar o'z ichiga oladi: avlodlar o'rtasida ilova kuchli his ularga ko'nikib o'sgan edi o'rta-1960 orqali tug'ilgan; bunday yozuvchilari va tarjimonlar kabi yozuvchilar uchun ish muhitlar sifatida ularning yuqori barqarorlik va farovonlik, cho'kadi ozod uzoq uzluksiz operatsiya bilan; yuqori sifatli ularning klaviaturalari; tarmoqlar orqali ma'lumotlarning sizib chiqishi bilan bog'liq ish joylarida ularning foydaliligi; va ularning kolleksionerlarga murojaat qilishlari ShK-[dva davr](#) va [qabariq davri](#) maishiy elektronika. Bundan tashqari, maxsus matn protsessorlari to'g'ridan-to'g'ri apparatga o'rnatilgan barcha kerakli funktsiyalarga ega edi, shuning uchun ularni darhol quvvatni yoqish orqali ishlatish mumkin edi. Shaxsiy kompyuterlardan farqli o'laroq, murakkab operatsiyalarga yoki yamoqlarni (tuzatishlarni) qo'llashga ehtiyoj kam edi. Aksincha, bu shuni anglatadiki, ular odatda so'nggi talablarni bajarish uchun yangilanishi mumkin emas edi masalan, aksariyat modellarni [etti xonali pochta indeksi tizimini](#) qo'llab-quvvatlash uchun moslashtirish mumkin emas edi. Matnni qayta ishlashning so'nggi bosqichi paydo bo'lishi bilan keldi shaxsiy kompyuter 1970-yillarning oxiri va 1980-yillarda va keyinchalik matnni qayta ishlash dasturini yaratish bilan. Ancha murakkab va qobiliyatli ishlab chiqarishni yaratadigan so'zlarni qayta ishlash dasturi ishlab chiqildi va narxlar tusha boshladi, bu ularni jamoatchilikka yanada qulayroq qildi. 1970-yillarning oxiriga kelib, kompyuterlashtirilgan matn protsessorlari asosan yirik va o'rta biznes uchun hujjatlar tuzadigan xodimlar tomonidan ishlatilgan (masalan, yuridik

firmalar va gazetalar). Bir necha yil ichida, kompyuterlari tushgan narxlar soʻz ishlash, ularning uylari qulaylik barcha yozuvchilar uchun birinchi marta mavjud qildi. Matn protsessori dasturining funktsiyalari odatda oddiy [matn muharriri](#) va ish [stoli nashriyot](#) dasturi oʻrtasida boʻladi; koʻp matnni qayta ishlash dasturlari vaqt oʻtishi bilan ish stoli nashriyot dasturlariga oʻxshash funktsiyalarni taʼminlaydigan rivojlangan xususiyatlarga ega boʻldi. Birinchi maʼlum boʻlgan elektron matn protsessori dastur 1976-yilda chiqarilgan [Electric Pencil](#) boʻlib, dasturchilar uchun oʻz kodlari uchun hujjatlar va qoʻllanmalar yozish vositasi sifatida. Elektr qalam asosiy formatlash va navigatsiyani namoyish etdi va kassetali magnitafonlar va printerlar kabi tashqi qurilmalarni qoʻllab-quvvatladi. Elektr qalam II koʻp oʻtmay [CP/M](#) operatsion tizimiga yoʻnaltirilgan holda chiqarildi. Koʻp oʻtmay bir nechta boshqa soʻzlarni qayta ishlash dasturlari, shu jumladan ozod qilindi [Easyrayter](#) va soʻz [yulduzi](#). 1980-yillarning oxirida paydo boʻlishi kabi yangiliklar [lazer printerlari](#), soʻzlarni qayta ishlashga "tipografik" yondashuv ([VYSIVYG](#) - siz koʻrgan narsa siz olgan narsadir), bir nechta shriftli bitmap displeylaridan foydalanish ([Xerox Alto](#) kompyuter va [Bravo](#) soʻzlarni qayta ishlash dasturi) va grafik foydalanuvchi interfeyslari, masalan "nusxalash va joylashtirish" (yana bir [Xerox PARC](#) innovatsiyasi, [loʻlilar](#) soʻz protsessori bilan). Bu [Apple Macintosh](#) ustida [Macrite](#) tomonidan [ommalashtirildi](#) qilindi 1983, va IBM PC haqida [Microsoft soʻz](#) 1984. Bu, ehtimol, koʻpchilikka maʼlum boʻlgan birinchi haqiqiy VAYSIVYG matn protsessorlari edi. Ikkalasida ham ishlatiladigan [TrueType](#) shriftlarini standartlashtirish alohida qiziqish uygʻotadi Macintosh va oyna kompyuterlar. Operatsion tizimlarning noshirlari TrueType shriftlarini taqdim etishsa-da, ular asosan kichik shriftli nashriyotlar tomonidan standart shriftlarni takrorlash uchun oʻzgartirilgan anʼanaviy shriftlardan toʻplangan. Mualliflik huquqi cheklovlarisiz topilishi mumkin boʻlgan yoki shrift dizaynerlaridan buyurtma qilingan yangi va qiziqarli shriftlarga talab ishlab chiqilgan.

1990-yillarda derazalar operatsion tizimining tobora ommalashib borishi keyinchalik [Microsoft so‘zini](#) o‘zi bilan birga oldi.

1. WordPerfect-Birinchi chiqarilgan yili: 1979 (dastlab “SSI*WP” nomi bilan), ommaviy sotuvga 1980-yilda chiqqan.

Matn protsessori dasturlari ro‘yxati.

4/4METODI

Yaratilgan yillarini to‘g‘risini toping

Word processorlar nomi	Yaratilgan yili
Electric Pencil	1979
WordStar	1981
WordPerfect	1976
EasyWriter	1979
IBM DisplayWrite	1978
MultiMate	1983
Volkswriter	1984
Microsoft Word	1985
MacWrite	1982

StarWrite	1982
Lotus Manuscript	1987
TextMaker	1986
Sprint	1994
IBM Lotus Word Pro	1987
Nisus Writer	1995
InPage	1987
WordPad	1989
TextEdit	1996
Ability Write	1996
KWord	1997
AbiWord	1999
Adobe ICopy	1998
Atlantis Word Processor	2002
Jarte	2003
Openoffice.org Writer	2005

Pages	2001
JWPce	2007
Google Docs	2002
Scrivener	2001
WordGinder	2007
PoliEdit	2010
LibreOffice Writer	2011
Apache OpenOffice Writer	2012
Calligra Words	2012
Collabora Online	2016

Foydalanilgan Adabiyotlar

1. Murphy, Jon A. (1 Yanvar 1981). ["Soʻz va maʼlumotlarni qayta ishlashni birlashtirish: umumiy axborot integratsiyasiga birinchi qadam"](#). Kompyuter *dunyosi*. IDG korxonasi.
2. *Suv Uyi*, Shirley A. (1 Yanvar 1979). [Soʻz ishlash asoslari](#). Canfield Matbuot. [ISBN 9780064537223](#).
3. ["Microsoft soʻzini ish stoli nashriyot vositasi sifatida qanday ishlatish"](#)
4. Narx, Jonatan; Shahar, Linda Pin (1984). *Soʻzlarni Qayta Ishlashning Aniq Kitobi*. Nyu York: Viking Penguin Inc. p. xxiii.

5. Hinojosa, Santyago (1 Iyun 2016). "Matn protsessorlari tarixi". *Texnik Ninjaning Dojosi*. 24 dekabr 2018 da asl nusxadan

6. "(parcha)". *Kompyuter Jahon*. IDG. 1985. Olingan 2024-06-08. 1973 yilda Vydec floppi bilan matn protsessorini taqdim etdi